

Til
Styrelsen for Patientsikkerhed
att. sjur@stps.dk

Hørings svar over udkast til vejledning om helbreds krav til kørekort i relation til kapitel 7. Psykiske sygdomme og demens.

Bedre Psykiatri har læst høringsforslaget og har følgende bemærkninger.

Et kørekort repræsenterer på mange måder en social mobilitet, frihed, bekvemmelighed, fleksibilitet og livskvalitet for de fleste. Det har stor værdi for dagligdagens struktur og gøremål og sikrer mobilitet uden at være bundet/afhængig af andre nødvendigvis. Dette gælder også for mennesker med psykisk sygdom. For Bedre Psykiatri er det afgørende at gøre op med myten og fordommene om, at mennesker, som har eller har haft en psykisk sygdom, ikke igen kan blive raske og dermed sikre, at kørekort også kan garanteres denne målgruppe på lige fod med alle andre.

Det er samtidig vigtigt for Bedre Psykiatri at skabe den nødvendige bevågenhed omkring det, eksperter kalder strukturel diskriminering af mennesker med psykisk sygdom som en negativ forskelsbehandling. Særligt urimeligt er det, at diskrimineringen og heraf begrænsningen kan være ekskluderende og langvarige, selv mange år efter, hvor hverken personen selv eller omgivelserne knap kan huske sygdomsepisoden og kan således forfølge personen resten af livet [1]. I dette afsæt er vigtigt at skelne imellem om forskelsbehandlingen retfærdigt retter sig mod mennesker, som reelt har et handicap i den forståelse en reel inkompetence, som med rimelighed bør begrænse/forhindre dem kørekort eller om den retter sig uretfærdigt mod mennesker, som blot har fået stemplet »psykisk syg« [1].

Man kan blive rask efter psykisk sygdom (fuldstændig og komplet remission uden subjektive og objektive symptomer og funktionsnedsættelser) – også fra de mest alvorlige som skizofreni og bipolar sygdom. Det er forholdsvis ny viden. Man skal ikke mere end 20-30 år tilbage før det var den dominerende opfattelse, at psykisk sygdom var kronisk og uhelbredeligt [2]. I dag er det sådan, at sandsynligheden for en ny episode/tilbagefald i en periode stadig være større end for andre uden tidligere episode, men jo længere tid der går, jo mindre er sandsynligheden for en ny, og på et tidspunkt vil sandsynligheden være nogenlunde svarende til den øvrige befolknings [1]. Ovenstående fordrer derfor, at lægen har de fornødne strenge og præcise kriterier og kendskab for at nægte privilegier som kørekort, kontrol med tidsbegrænsningen samt viden om remission i psykiatrien, forløb og individuel vurdering af det enkelte menneskes totale situation [1]. Overordnet set bør kapitlet derfor indledes med en generel og principiel udmelding om risikoen for uretmæssig forskelsbehandling, og at det som udgangspunkt ikke er nødvendigt at udstede et kørselsforbud eller tidsbegrænsninger, hvis pågældendes habitualtilstand er opnået og vedkommende fx er stabil på velkontrolleret medicinsk behandling.

Bedre Psykiatri støtter op om de anbefalinger, der tidligere er angivet af et ekspertpanel på området og som bør tages i lægens betragtning ved udstedelse af kørekort heraf begrænsninger og forbud mod kørsel [1].

- Forskelsbehandling blot pga. »tidligere psykisk sygdom« er uacceptabel.
- Forskelsbehandling uden personlig vurdering af den enkeltes sygdom og sygdomsforløb er uacceptabel.
- Forskelsbehandling, når sandsynligheden for en ny episode er omkring befolkningens, er uacceptabel.

- Forskelsbehandling, når sandsynligheden for en ny episode er større end normalbefolkningens, vil være acceptabel under hensyntagen til størrelsen af risiko og mulighed for skadevirkning.

Bedre Psykiatri vil gerne afslutningsvist gøre opmærksom på det verserende ministerielle arbejde omkring beslutningsforslaget B 28 [3]. Således har Sundhedsministeriet anmodet alle ministerier om at bidrage til en afdækning, der skal give et overblik over, hvilke regler og bestemmelser, der kan være med til, at borgere med psykiske lidelser oplever forskelsbehandling. [4] Et arbejde som vi også håber, i denne revision af vejledning om helbreds krav til kørekort, giver anledning til særlig bevågenhed og agtpågivenhed i forhold til lovgivning vedrørende mennesker med nuværende og tidligere psykisk sygdom.

Med venlig hilsen

Bedre Psykiatri

Referencer

[1] Den vedvarende stigmatisering af mennesker med psykisk sygdom. Ugeskrift for Læger 1. okt. side 86-87. <https://ugeskriftet.dk/debat/den-vedvarende-stigmatisering-af-mennesker-med-psykisk-sygdom>

[2] Bedre Psykiatri vidensbank: At blive rask – recovery <https://bedrepsykiatri.dk/viden/at-blive-rask-recovery/>

[3] B 28 Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af retten til at blive erklæret rask for sin psykiatriske diagnose. <https://www.ft.dk/samling/20181/ beslutningsforslag/B28/69/afstemninger.htm>

[4] Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg den 18. januar 2021 - SUU svar på spørgsmål nr. 627 (Alm. del) til sundheds- og ældreministeren, som hermed besvares af sundhedsministeren. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Jane Heitmann (V). <https://www.ft.dk/samling/20201/ almdel/suu/spm/627/svar/1747260/2336381.pdf>